

SPECIAL ATTENTION: Translation Pool

KK
Jan 21
XII-3369

HUNGARY

<u>RESISTANCE</u> Revolution	/2900/ /2910/
<u>POLICE</u> Security Measures	/2300/ /2302/
<u>COMMUNIST PARTY</u> Inner Life	/0600/ /0604/✓

SECRET DOCUMENTS AT COMMUNIST PARTY HEADQUARTERS
IN BUDAPEST

SOURCE LONDON: Technical University student.

DATE OF OBSERVATION: Until the end of November 1956.

ENGLISH SUMMARY: See the headline, please.

EVALUATION COMMENT: This report gives the background of the battle on Republic Square in BUDAPEST during the revolution. Many photos of this battle appeared in the Western press and newreels.

The description of the building of the Communist Party BUDAPEST headquarters discloses interesting details about security measures taken for the protection of Communist Party "big shots." This part of the report is in line with material available in our files.

x x x

A BUDAPESTI Pártbizottság épületének bevétele az úgynevezett "szabadság héten" történt. Három teherautó érkezett élelellemel a Köztársaság térre és ott kezdett lerakodni. Két piros fehér zöld színű karszalagos nemzetőr, géppisztollyal a kezében odalépett a teherautóhoz és nagyon udvariasan azt kérte, hogy az élelmet a lakosság között osztassák ki, mint azt másutt a Kálvin téren tették például. Az ÁVH-sok mindkét nemzetőrt bevitték a Pártházba. Ez váltotta ki a harc kezdetét. A tér, amelyet teljesen megszálltak a nézők, pillanatok alatt a leghevesebb

/ more/

csata színtere lett. Ugylétszik segítséget is kértek a nemzetőrök, mert a terület nagyon hamar oltápták a szabadságharcosok. Meg akarták szállni az épületet és az ÁVH-sok elkeveredetten védekeztek. A pártház előtt álló teherautóban megbujt három rendőrruhába öltözött ÁVH-s, az autó kigyulladt, az ávoak csak akkor bujtak elő amikor lángokban álltak ők is. El is égtek. A tér közepén teherautóról fegyvereket osztottak a szabadságharcosoknak, akik a fiatal fiatalok védelme alatt mentek értük. Csodával volt határos milyen kevés sebesség történt. Már két órája tartott a harc, a lövések a pártházból gyémántok, amikor a Kilián laktanya felől jött az első tank. Én az Erkel színház körut felé eső oldalán voltam. Már fogytán volt a lőszerünk, mire a tank megérkezett újabb lőszerrel. A tank tűz alá fogta az épületet és a mellette lévő DISZ központot. 52 lövést eresztett velőnk. Az ÁVH-sok védekeztek, mint később megtudtuk, szovjet segítséget kértek és azt várták. Három órával a harc megkezdése után egy szovjet felderítőgép megjelent a tér felett, katonaság azonban nem jött. Három újabb magyar tank azonban érkezett és tüzelt. Félóra múlva az ÁVH ezredes kijött a kapun, ígérte, hogy mindent elmond, ne végezzék ki. A sorsa köztudomású. A többi ÁVO-s sorsa sem volt más. A földalatti bejáratot ártuk órákig, nem tudtuk hozzáférközni. Az épület megállásig az el egyidőben készült. Övatosan haladtunk, két óráig tartott míg minden helyiséget átmenthettünk. Nem tudtuk, hol vannak a titkos iratok, káderlapok, pedig azt akartuk megszerezni.

Az első emeleten az irattárak egyikeben megtaláltuk a Petőfi kör tagjainak iratait. Tudvalevő, hogy a Petőfi Kör tagjai nem tartoztak a Párt káderkébe. Mégis mindannyian volt itt káderlapja. Ezeket KOVÁCS István a Pártbizottság első titkára, személyesen ellenőrizte. Ő írta alá, vagyis ellenjegyezte. A kérdéseken rajta volt hogy mi is állt az illető: értelmiségi volt-e, szellemi középosztálybeli volt-e és milyen állás. Ezeknek minusz jelet adott a párttitkár elvtárs. Később megtaláltuk a párttagok káderlapjait is. Egyesekről egész füzetnyi volt a feljegyzés. A második emeleten volt a tárgyaló terem, majd kilenc szobán, pompásan berendezett süppedő selymes luxus szobákon át dupla záras, duplaajtókon át KOVÁCS István szobája következett. Körülkoptattuk a falakat, üres volt a hang helyenként. A falburkolat mögött volt egy rendes szabályos kincstárca, gumiszij, szék amibe bele lehetett láncolni az illetőt, lámpák és bizonyosan volt Jagoda szíréna is elrejtve, azt nem találtuk meg.

A titkos irattárat is megtaláltuk. Külön voltak bősztva, ilyen címszavak alatt: Minisztertanács, ÁVH, Iskolák, Rendőrség. Mindegyik miniszterről volt káderlap, erről ők bizonyosan nem tudtak. BOLDOGZKY János külügyminiszterről is volt fektetve, hogy iskolai végzettsége öt elemi, valamint hathónapos pártiskola két év tanulmányut a Szovjetunióban. HRUSCSOV XX kongresszusai beszéde után RAKOSI, GERŐ RÉVAI és HEGEDŰS és KOVÁCS személyi védelmét

mindégyiket külön külön 150 fővel emelték fel. Erről megtalál-
tuk KOVÁCS felterjesztését is.

Közembe került a Szovjet Komunisták Párt beszámolója
HRUSCSOV az angliai utjáról. Ebből mint a feljegyzés mutatta
csak két példány volt, egy itt a pártbizottság épületében és
egy az Akadémia utcában a központban. Felírta ez volt: Titkos,
bizalmas, titkosan szisztem, titkosan szisztem. Ez állt a
miniszternek kiderítéssel tartalmú rekeszen is. HRUSCSOV be-
számlója kb. harminc oldalas nyomtatvány. HRUSCSOV véleménye:
ZSÉKRŐL: Konzervatív báb. Anglia népe befolyásolható. Angliát
nem tartja haladónak. A titkos gazdasági egyezmény arról tanus-
kodik, hogy a Szovjet a magyarországi áruk 2 százalékát fizette
a szállított árucikkekért. Erről azonban a gazdasági szakértők-
nek nem tudomásuk volt. Jelentések voltak egy dossziében arról,
hogy a RÁKOSI művek munkái megmozdítottak. AVÓ-sok jelentették.
Jelentés volt arról, hogy egy egyetemi tanárnegéd -- aki a RÁKOSI
rezeimben börtönben volt -- felszólalt egy egyetemi taggyűlésen
s kifogásolta a lassú demokratizálást. A megjegyzés ezen a
jelentésen az volt: "Ez jellemző a HRUSCSOVI nyílt politikára."

NAGY Perencsől is találtunk dossziét. Először azt
találtuk meg benne, hogy RÁKOSI hat vagy hatvan ezer svájci frankot
adott neki, hogy nyugatra menjen. Nem emlékszem az összegre.
Benne volt a dossziében az angol utazás és utolsó bejegyzésnek
az, hogy BECSbe utazott, mert haza akart jönni. Erről külön
jegyzék volt, valószínű, hogy egyik forradalom alatti gyűlésen
szóba került a Pártházban.

Volt egy dosszié az operaházi LENIN ünnepségről.
Óriásira felnagyított fényképek az összes vendégekről. A névsor
is kéznél volt: az operaház nőzétére belerajzolva mindenkinek
a helye. Köztudomású, milyen rendőri készség volt az ilyen
protokoll előadásokon, különösen ha Szovjet vendégek voltak. Egy
sereg fényképezés lehetett elbujtatva, mert minden zug a nőzété-
nek le lett fényképezve. Előadás előtt és a szünet után készült
a fénykép. Így pontosan tudták, hogy például az egyik ilyen
Ünnepi előadás: A LENIN ünnepen KODÁLY Zoltán és CSOK István
a szünet után nem volt már jelen. De azt is jegyzékbe vették,
ha az ünnepi meghívott helyett másült a számára kijelölt helyen.

Az AVH részére nem volt költségvetés előírva soha.
Az AVH-s havi keresete sokszor meghaladta a 8-10 ezer forintot.
Negyedévenként még prémiumot kaptak.